

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie z powództwa E. [...] S.A. z siedzibą w G.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
z udziałem zainteresowanego G. [...] sp. z o. o. z siedzibą w W.
o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 15 czerwca 2022 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 kwietnia
2021 r., sygn. akt VII AGa [...]

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 listopada 2016 r. (znak: OSZ-5[...]) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE), po rozpatrzeniu wniosku G. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. (dalej: zainteresowana) w sprawie rozstrzygnięcia sporu dotyczącego odmowy zawarcia przez E. [...] S.A. z siedzibą w G. (dalej: skarżąca lub powódka) umowy sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii [...] G. – stwierdził, że na skarżącej spoczywał obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej i zaoferowanej przez zainteresowaną z należących do niej instalacji odnawialnego źródła energii oraz ustalił treść obowiązującej pomiędzy stronami umowy sprzedaży energii elektrycznej, wytworzonej w instalacjach odnawialnego źródła energii [...] G., stanowiącej załącznik do decyzji i ustalonej w oparciu o projekt umowy sprzedaży

energii elektrycznej przedłożony 27 lipca 2016 r. wraz z załącznikami przez zainteresowaną.

Odwołanie od tej decyzji wniosła powódka, zaskarżając decyzję w całości oraz wnosząc o jej zmianę w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez ustalenie, że nie jest ona zobowiązana do zakupu energii elektrycznej wytworzonej i zaoferowanej przez zainteresowaną z należących do niej instalacji odnawialnego źródła energii przyłączonych do sieci operatora systemu dystrybucyjnego W. [...] Sp. z o.o. Powódka wniosła również o zasądzenie na jej rzecz od Prezesa URE kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Wyrokiem z 11 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w W. (XVII AmE [...]) oddalił odwołanie skarżącej od decyzji Prezesa URE z 18 listopada 2016 r. oraz zasądził od powódki na rzecz Prezesa URE i zainteresowanej kwotę 720,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Skarżąca wniosła apelację od powyższego orzeczenia, zaskarżając je w całości.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 29 kwietnia 2021 r. (VII AGa [...]) oddalił apelację powódki oraz zasądził od niej na rzecz Prezesa URE i zainteresowanej kwoty po 540 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Pismem z 27 września 2021 r. powódka wniosła skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości. Skarżąca postawiła zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 10 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz zmianie niektórych innych ustaw (dalej: ustawa z 2010 r.) w zw. z art. 9a ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (dalej: p.e.) w brzmieniu sprzed 4 kwietnia 2015 r. poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy przepis ten jest niepełny z uwagi na uchylenie art. 9a ust. 6 p.e. przez normę późniejszą, co wykluczyło zastosowanie obszarowego kryterium, a przez to nie może stanowić przesłanki do uznania powódki za podmiot pełniący funkcję sprzedawcy z

urzędu mającego obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej przez zainteresowanego w odnawialnym źródle energii;

2. art. 10 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie w sytuacji, w której nie został on uchylony i stanowi o kryterium sieciowości, przez co powódka nie może być uznana za podmiot pełniący funkcję sprzedawcy z urzędu mającego obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej przez zainteresowanego w odnawialnym źródle energii.

Jako podstawę przyjęcia niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, powódka wskazała wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Zdaniem skarżącej, istotą skargi jest ustalenie kryteriów wyboru podmiotu obowiązującego do zakupu energii pochodzącej z odnawialnego źródła energii w związku z brakiem wyznaczenia decyzją Prezesa URE „sprzedawcy zobowiązanego”, a przy tym sprzedawcy z urzędu, na przestrzeni zmieniającego się stanu prawnego, w szczególności wobec uchylenia art. 9a ust. 6 p.e. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, nowelizującej art. 9a ust. 6 p.e., tj. stanowiącym o tzw. kryterium obszarowym. Co więcej, skarżąca podniosła konieczność ustalenia odpowiedniej wykładni, a przy tym wskazania możliwości stosowania art. 10 ustawy z 2010 r. w zw. z uchyleniem art. 9a ust. 6 p.e. w brzmieniu sprzed dnia 4 kwietnia 2015 r. i możliwości stosowania kryterium obszarowego wobec sprzedawcy z urzędu.

Według skarżącej, brak oczywistości w poruszonym zagadnieniu prawnym oraz stosowaniu przepisów, a także brak w orzecznictwie Sądu Najwyższego analizy tematu pod kątem uchylenia wskazanego powyżej art. 9a ust. 6 p.e. i dalszego zastosowania pozostałych przepisów dotyczących ustalenia podmiotu zobowiązanego do zakupu energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnego źródła energii w sytuacji braku wyznaczenia decyzją Prezesa URE „sprzedawcy zobowiązanego”, a przy tym sprzedawcy z urzędu, uzasadnia przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania jako koniecznej i uzasadnionej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Niniejsza skarga kasacyjna nie spełnia parametrów umożliwiających jej merytoryczne rozpoznanie.

Zgodnie z przepisem art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania, lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy bada w ramach tzw. przedsądu wyłącznie wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności, które przemawiają za przyjęciem jej do rozpoznania. Jak wielokrotnie wskazywano w orzecznictwie, na tym etapie Sąd Najwyższy nie ocenia natomiast podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, stanowiących odrębny konstrukcyjnie element skargi kasacyjnej (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 czerwca 2019 r., IV CSK 577/18; z 2 grudnia 2020 r., I NSK 4/20). Sąd Najwyższy bada podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie w granicach określonych przez skarżącą, która musi je odpowiednio uzasadnić.

W niniejszej sprawie jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała zaistnienie dwóch przesłanek, tj.: (1) wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego oraz (2) potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości. Sposób, w jaki powódka przywołała powyższe przesłanki, sugeruje, że pozostają one ze sobą w ścisłym powiązaniu. Skarżąca dążyła do ustalenia kryteriów wyboru podmiotu zobowiązanego do zakupu energii pochodzącej z odnawialnego źródła energii w związku z brakiem wyznaczenia decyzją Prezesa URE „sprzedawcy zobowiązanego” oraz do ustalenia możliwości stosowania art. 10 ustawy z 2010 r. w zw. z uchyleniem art. 9a ust. 6 p.e. w brzmieniu sprzed 4 kwietnia 2015 r. i stosowania kryterium obszarowego wobec sprzedawcy z urzędu. Obie powołane przez skarżącą przesłanki zostały skonkretyzowane przez odniesienie się do powyższych zagadnień.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, „[i]stotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas

niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżąca powinna sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 maja 2021 r., I CSK 74/21). W zakresie potrzeby wykładni przepisów prawnych konieczne jest natomiast wskazanie, że pomimo iż przepis prawa budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się on jednak dotychczas wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2021 r., III CSK 144/20).

Na potwierdzenie, że nie zachodzi żadna z powoływanych przez skarżącą przesłanek mających stanowić podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, w pierwszej kolejności należy przywołać uchwałę Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2016 r. (III SZP 1/16), w której szczegółowo ustosunkowano się do kwestii zobowiązania przedsiębiorstwa energetycznego do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci przesyłowej w miejscu znajdującym się na obszarze, na którym przedsiębiorstwo to wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu. W uchwale tej Sąd Najwyższy udzielił bowiem odpowiedzi na następujące pytania: „1. Czy przedsiębiorstwo energetyczne, spełniające warunki określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2005, nr 62, poz. 552 ze zm.), wykonuje na podstawie art. 10 ust. 2 tej ustawy zadania sprzedawcy z urzędu – w zakresie zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych

innych ustaw (Dz.U. 2010, nr 21, poz. 104) – dla przyłączonych do sieci przesyłowej, znajdującej się na terenie obejmującym obszar działania tego sprzedawcy, odnawialnych źródeł energii (art. 9a ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1977 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. 2012, poz. 1059 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw)? 2. Czy „teren obejmujący obszar działania” przedsiębiorstwa energetycznego wykonującego zadania sprzedawcy z urzędu w zakresie zakupu energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w rozumieniu art. 9a ust. 6 Prawa energetycznego jest tożsamy z obszarem działania przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo (operatora systemu dystrybucyjnego), z którego przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące zadania sprzedawcy z urzędu zostało wyodrębnione?”. Sąd Najwyższy uznał, że przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska, jest zobowiązane do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii przyłączonych do sieci przesyłowej w miejscu znajdującym się na obszarze, na którym przedsiębiorstwo to wykonuje zadania sprzedawcy z urzędu (art. 10 ustawy z 2010 r.) w związku z art. 9a ust. 6 p.e. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw.

Powyższa uchwała ma charakter uniwersalny w zakresie, w jakim w sposób generalny i niewymagający dodatkowej interpretacji określa kryteria zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii. Odwołanie się do jej treści wyklucza przyjęcie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jak również wyłącza potrzebę wykładni przez Sąd Najwyższy wskazanych przez skarżącą przepisów. W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się bowiem, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii określonego zagadnienia prawnego bądź wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszej uchwale, a nie zachodzą przy tym żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02).

Skarżąca uznała jednak, że treść powyższej uchwały nie będzie miała zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż zapadła ona na gruncie decyzji Prezesa URE z 2013 r. Odnosi się ona zatem do stanu prawnego sprzed 2015 r. Skarżąca dostrzegła również konieczność rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego i wykładni przepisów obowiązujących w przedstawionym przez nią kontekście po 4 kwietnia 2015 r.

Powyższa argumentacja nie jest trafna. Wydając uchwałę – orzeczenie, które z samej swojej istoty ma na celu rozstrzygnięcie pewnego abstrakcyjnego zagadnienia prawnego, Sąd Najwyższy ustala zasady postępowania w określonych okolicznościach, tak aby mogły one mieć zastosowanie również w innych sprawach, w których występuje ten sam problem. Sąd Najwyższy nie wprowadził przy tym żadnych ograniczeń, z których wynikałoby, że wydana uchwała odnosiła się jedynie do decyzji Prezesa URE, które zapadły przed zmianą stanu prawnego w 2015 r. Zarówno pytanie prawne w tej sprawie, jak i sama treść uchwały nie dają podstaw do takiego kierunku interpretacji. Oznacza to, że pogląd prawny wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2016 r. (III SZP 1/16) zachowuje swoją aktualność również w stosunku do decyzji Prezesa URE, którą kwestionuje skarżąca w niniejszej sprawie. Nie zachodzą zatem żadne relewantne okoliczności, które uzasadniałyby konieczność podjęcia nowego rozstrzygnięcia, zmieniającego treść wspomnianej uchwały lub ją uzupełniającego, co jednoznacznie przemawia przeciwko tezie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub zachodzi potrzeba wykładni przepisów.

Niezależnie od powyższego, należy wskazać, że o braku przywołanych przez skarżącą podstaw skargi kasacyjnej, świadczy również sposób, w jaki przedstawiła ona ich uzasadnienie. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego „[s]formułowanie „istotne zagadnienie prawne”, którym ustawodawca posłużył się w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinno być interpretowane w sposób zbliżony do „zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości”, o którym mowa w art. 390 § 1 k.p.c. Powołanie się zatem na okoliczność wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na sporządzającego skargę kasacyjną obowiązek szczególnie starannego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, w którym należy wykazać, że na gruncie danej sprawy jest nie tylko możliwa, lecz

wręcz konieczna zasadnicza wykładnia ustawy, mająca znaczenie dla prawidłowego stosowania prawa przez sądy powszechne” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06). Podobne zasady obowiązują w zakresie wykazania drugiej przesłanki, na którą powołuje się skarżąca (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08). Za niewystraczający zatem należy uznać wywód przeprowadzony przez powódkę w zakresie „istotności” podnoszonego zagadnienia. Powódka nie przeprowadziła w sposób wyczerpujący analizy prawnej tego zagadnienia, ograniczając się jedynie do polemiki z rozstrzygnięciem sądu drugiej instancji. Nie postawiła przy tym właściwie żadnego pytania prawnego, które nie byłoby dotychczas rozstrzygnięte w uchwale Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2016 r. (III SZP 1/16).

Co więcej, uzasadnienie skargi kasacyjnej nie zawiera zasadniczego wskazania, że poruszane zagadnienie nie ma charakteru jedynie wybiórczego – związanego z rozstrzygnięciem konkretnej sprawy. Warunkiem determinującym przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest tymczasem m.in. wpływ orzeczenia Sądu Najwyższego w danej sprawie nie tylko na jej rozstrzygnięcie, ale także na rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Z tego względu brak jest omawianej przesłanki w sytuacji, gdy sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienie prawne ma charakter kazuistyczny i służy uzyskaniu przez skarżącą odpowiedzi co do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 maja 2021 r., I NSK 10/21). Zależność taką należy przyjąć również w niniejszej sprawie. Takiej oceny nie podważa również okoliczność, że powódka pozostaje w analogicznym sporze z innymi podmiotami.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.